УДК 821.161.2:070(477)

**Євгенія Шуневич**, *доцент кафедри народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*

# ЗАБУТІ ІМЕНА: ОЛЕКСАНДРА ЛЮБИЧ-ПАРАХОНЯК НА СТОРІНКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

*У статті на основі газетних матеріалів та рецензій прослідковується період становлення та розвитку, творчий шлях відомої української та польської співачки Олександри Любич-Парахоняк.*

***Ключові слова:*** *Олександра Любич-Парахоняк, концерт, вокал, опера, хор, пісня, рецензія, композитор, театр.*

*В статье на основе газетных материалов и рецензий следует период становления и развития, творческий путь известной украинской и польской певицы Олександры Любыч-Парахоняк.*

***Ключевые слова:*** *Олександра Любыч-Парахоняк, концерт, вокал, опера, хор, песня, рецензия, композитор, театр.*

*In the article the period of becoming and development, creative way of the known Ukrainian and Polish singer Oleksandra Liubych-Parakhoniak, follows on the basis of newspaper materials and reviews.*

***Key words:*** *Oleksandra Liubych-Parakhoniak, concert, vocal, opera, choir, song, review, composer, theater.*

**Постановка проблеми.** В історії українського та світового вокального мистецтва вагомими є постаті О. Мишуги, С. Крушельницької, О. Носалевича, М. Менцінського, М. Голинського, О. Любич-Парахоняк, О. Руснака, М. Скала-Старицького, О. Бандрівської, К. Чічки-Андрієнка, І. Маланюк. Соціальні, політичні і національні умови кінця XIX – поч. XX ст. зумовили особливості їх життєвого та творчого шляху. Нерідко вони жили поза межами України, виступаючи на сценах чужих театрів.

Наше покоління мало знає про відому співачку Олександру Любич-Парахоняк (справжнє прізвище Парахоняк). Родинний архів сім'ї Парахоняк зберігається в історико-краєзнавчому музеї міста Винники. Виставка відкрилася з нагоди 115 річниці з дня народження та 30-ї з дня смерті співачки. Серед численних документів, фотографій, нотної літератури особливий інтерес викликають світлини, афіші, газетні рецензії. Знайомлячись із ними, можемо зрозуміти, якою непересічною співачкою була О. Любич-Парахоняк. Саме на основі газетних статей, рецензій в яких українські і польські критики писали із захопленням про чарівний голос співачки, спробуємо прослідкувати її майже 20-річний творчий шлях.

**Мета публікації:** розглянути і оцінити з позиції сьогодення творчий внесок західноукраїнської співачки, ім'я, якої на даний момент незаслужено забуте – Олександри Любич-Парахоняк.

**Аналіз публікацій.** Як було вище сказано, ім'я співачки було забуте. Лише в 50-ті роки її постаттю починає займатись дослідник Іван Деркач, на зібраних матеріалах якого базується виставка у Винниках. "Дуже шкода, що сьогодні Олесю Любич-Парахоняк трохи забули, – казала ще одна дослідниця її творчості Мар'яна Сухоляк кореспонденту газети "Високий Замок". – Якщо в 20 – 30 рр. XX ст. вона ще фігурує в пресі, то пізніше її ім'я повністю зникає з газетних шпальт, а відтак і зі світського життя" [2].

**Виклад основного матеріалу.** Народилась майбутня співачка 14 березня 1892 р. у Станіславі у родині залізничного службовця. Батько – Іван Парахоняк мав добрий голос, співав у аматорських концертах і сам керував хоровим гуртком. Перший сольний виступ співачки на сцені відбувся у дитячій опері М. Лисенка "Зима і Весна", де вона виконала роль Весни.

Дитячі роки Олександри пройшли у Копичинцях та Тернополі. У 1905 р. сім'я переїжджає до Львова. Тут О. Любич-Парахоняк бере уроки вокалу у приватній школі В. Баронча. Пізніше продовжує освіту у Вищому Музичному Інституті ім. М. Лисенка, де навчається у прославлених педагогів – Софії Козловської (клас вокалу), Галини Ясеницької (клас ф-но), Станіслава Людкевича (клас теорії музики).

Протягом цього періоду навчання Олександра виступає у щорічних концертах за участю учнів Інституту, кожен з цих концертів був важливою подією у мистецькому житті Львова. С. Людкевич після виступу О. Парахоняк у червні 1909 р. (вона співала арію з опери Ж. Галеві "Жидівка")відзначає гарний голос, чистоту інтонації, радить молодій співачці звертати увагу на м'якість та заокругленість тонів [7]. М. Волошин, диригент "Львівського Бояна" захоплюється виконанням О. Парахоняк "Пісні Сольвейг" Е. Ґріґа на виступі учнів у квітні 1911 р.

© Є. Шуневич, 2010


This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

і називає молоду співачку "атракцією наших поважних концертів" [3].

Свій творчий шлях співачка починає з виступів у аматорських виставах, концертів хорів "Боян" та "Бандурист", на традиційних Шевченківських вечорах. У 1908 р. вона виконує роль Наталки в опері М. Лисенка "Наталка Полтавка". У рецензії М. Волошина про співачку сказано так: "Прегарний голос, непохитна музикальність, симпатичний внішній вигляд, солідність і розумне вистудіоване ролі – от з більша прикмети сеї обіцюючої сили" [4]. А ось ще один відгук на роль Уляни в аматорській виставі "Сватання на Гончарівці" К. Стеценка: "…хоч з одної сторони п. Парахоняківна несміло, хоч як дбало й старанно ставляла перші кроки на сцені аматорській, то з другої сторони той солодкий, ніжний голос й уміла і клясична інтерпретація сольових партій прямо чарувала зібрану публіку" (з особистого архіву співачки).

У 1911 р. у концертах присвячених 100-річчю від дня народження М. Шашкевича О. Парахоняк виконала сопранові соло в кантаті М. Лисенка "Радуйся, ниво, неполитая" та новому хорі С. Людкевича на слова М. Шашкевича "Дністрованка" [10].

У травні 1912 р. О. Парахоняк бере участь у концерті, де виконує пісню Ф. Шуберта "Auf dem Wasser zu singen". Оцінка критиків з приводу виконання пісні була різною. Так, Іларіон Козак писав: "…пісня "Auf dem Wasser zu singen" не була корисна для п-ни Парахоняківної. Та співачка має багато добрих даних: внішній вигляд, певність себе і темперамент заповнюють її половину успіху, до того голос гарний, добре осаджений, повний металю, однак ще не зовсім вишколений. Власне у пісні Auf… зрадила панна Парахоняківна при переходах отяжілість голосу, недостачу, що повстає внаслідок невишколення в колоратурі, без котрої голос легкости і досконалості осягнути не може. Рівно ж належить звертати увагу на отверанє уст, бо при стиснених устах і об'єм голосу маліє, а про дикцію і бесіди не може бути. Я би радше послухав інтерпретації п-ни Парахоняківної пісні "Am Meer" [3] "Mädchensklage" [6].

С. Людкевич став на захист молодої співачки, він писав: "…щоби в голосі солістки п. Парахоняківної мали ліпше лежати пісні такі, як "Am Meer", а хоч би і "Mädchensklage" – пісні типово меццо-сопранові, обмеженого об'єму скалі, які вимагають радше певної важкости і ширини в голосі і фразуванню – в се не може повірити ніхто, що знає всі прикмети голосу п. Парахоняківної. Се високий, з деяким драматичним закроєм, але свіжий, гнучкий і легкий сопран з всякими природними даними до колоратури, в якій п. П-а уже й досі на естраді показала ся доволі заавансованою. Через те і у мене, і у всіх, що близше інтересуються її голосом, здавна уґрунтоване було пересвідчення, що вона поки що якраз надається ліпше до таких пісень як "Auf dem Wasser zu singen", – баркарольного, легкого ритму, – в якій треба іменно легкости голосу, певности інтонації і тонкого почуття ритмічно-музикального у фразуваню. Коли ж солістка і в сій партії не вдоволила шановного рецензента, так як судячи з відзивів публіки можна було надіятись, то певно не вдоволила б вона у піснях, які він їй поручає. Я певний, що вина тут не у відповідності пісні, а хиба тільки у якійсь хвилевій припадковій недиспозиції чи то співачки, чи може також і у недокладнім вслуханю у спів солістки за першим разом". Далі С. Людкевич категорично виступає проти вибору лише відповідних для голосу творів, що обмежило б репертуар співаків, і завершує статтю так: "Не пісня для показаня голосу, а голос для відтворення пісні! – сей клич повинен визнавати кождий правдивий адепт штуки і змагати примінювати свій голос до всяких стилів і вимогів" [8].

Завдяки успішним виступам О. Парахоняк дуже швидко здобула популярність. Красу її голосу, артистичну обдарованість, сценічну привабливість, інтелігентність належним чином оцінили як львів'яни, так і мешканці інших міст Галичини. Ці перші успіхи окрилили молоду співачку, і вона твердо вирішує присвятити себе сцені. "Для цього треба було далі вчитися, виїжджати кудись, бо у Львові справа викладання співу ще не була на дуже високому рівні" [1, 94].

С. Людкевич домігся, щоб Музичне Товариство ім. М. Лисенка призначило Олександрі стипендію і звернувся з рекомендаційним листом до О. Мишуги, з класу якого вийшли славетні співаки: М. Донець-Тессейр, М. Микиша, Я. Королевич-Вайдова, І. Сологуб-Бокконі.

Згадуючи свого вчителя, О. Парахоняк писала: "Це був справді видатний педагог. Попри всі інші прикмети, у нього було золоте серце, особливо для студентів, і зокрема для бідних. Тому студенти любили його, просо обожнювали, слухали та пильно виконували всі його вказівки. Він про своїх вихованців піклувався дуже сердечно, часто допомагав їм матеріально" [1, 97]. "Саме Олександру Мишузі я завдячую своєю постановкою голосу і тією легкістю, з якою я могла співати. Партії монюшківської Гальки і Маргарити з "Фауста", які підготувала з ним, були в моїх виступах завжди найкращими" [1, 97].



This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

О. Мишуга цінував здібності своєї учениці та переживаючи, що за браком коштів вона може залишити навчання, він надсилає листа до Музичного Товариства ім. М. Лисенка "От сим повідомляю, що панна Олександра Парахоняківна два роки вчилася у мене в класі сольного співу і зробила дуже добрі поступи в розвитку голосу, а також вокальній техніці та застосуванні голосових засобів в інтерпретації різних композицій, написаних для лірико-драматичне сопрано. Заслуговує, отже, на те, щоб задовольнити її просьбу щодо стипендії" [1, 97].

Через хворобу О. Мишуги О. Парахоняк переривається навчання і у 1914 р. повертається до Львова, де стає студенткою Львівської консерваторії. Вона навчалась у класі професора Чеслава Заремби, колишнього співака-баритона італійської школи, у якого навчались славетні співаки М. Сабат-Свірська, М. Голинський, М. Маслюк-Мартіні, З. Дольницький.

У Львові О. Парахоняк постійно бере участь у святкових концертах. У червні 1916 р. виступає разом з композитором та піаністом Василем Барвінським, скрипалем Євгеном Перфецьким, віолончелістом Богданом Бережницьким, хором "Львівського Бояна" у концертах з нагоди освячення будинку Музичного Товариства ім. М. Лисенка та Шевченкових роковин. Після цих концертів (13 і 22 червня) В. Барвінський подарував співачці своє фото із словами щирої дяки за її голос.

У 1917 О. Парахоняк дебютує на сцені Львівського оперного театру в опереті К. Целлера "Штигар". Тоді ж обирає собі сценічне ім'я – Олександра Любич. Місцева польська газета, рецензуючи її виступ, відзначає дуже гарний дзвінкий голос, перед яким є всі можливості для розвитку, природну, спокійну і привабливу сценічну гру.

У вересні 1917 р. трагічно загинув її батько. Сім'я зіткнулась із матеріальними труднощами. Щоб допомогти молодій співачці Музичне Товариство призначило їй стипендію з фонду О. Мишуги.

Протягом усієї сценічної кар'єри О. Парахоняк часто співає в опереті ("Орфей у пеклі" Ж. Оффенбаха, "Дама в горностаях" Я. Гілберта, "Королева хвиль" О. Штрауса, "Барон Трен" Ф. Альбіні, "Мікадо" А. Суллівана, "Жайворонок" та "Королева танго" Ф. Легара).

Роки перебування у Львові були позначені в житті О. Парахоняк невтомними творчими пошуками, вдосконаленням вокальної та сценічної майстерності, розширенням оперного репертуару. Співачка швидко завоювала любов і прихильність публіки та музичних критиків. Польська газета писала про виступ співачки в опері К. Гольдмарка "Цариця Савська": "На перший план висунулась і цього разу виконання п. Олександри Любич (Суламіф), домінуючі в ансамблі високі тони якої мали вирішальне значення неодноразово у драматичному ефекті масових сцен. Не менш гарно прозвучала – завдяки цій артистці – зворушлива та із захоплюючим хвилюванням проспівана просьба Суламіф у 3 д.".

У травні 1925 р. О. Парахоняк вперше співає партію Маргарити у "Фаусті" Ш. Гуно. газетна рецензія з цього приводу відзначала гарний голос, сумлінну інтерпретацію, сценічну майстерність, надзвичайно гарну зовнішність співачки.

У рецензії польського критика А. Плонна на виступ О. Любич-Парахоняк у "Маскованому балі" Дж. Верді написано: "Захоплював, однак, всіх чудовий голос панни О. Любич (Паж) на яку дирекція повинна звернути увагу. Немає сумніву, що невдовзі цю співачку зможемо зачисляти до зірок оперних".

У 1924 р. Львівський театр готує прем'єру опери Б. Сметани "Поцілунок" з нагоди сторіччя з дня народження композитора. О. Любич виконувала партію Вандульки і захопила публіку "своїм дзвінким, сріблястим, делікатно модульованим сопрано". Особливо захоплювали чудові піаніссімо, якими співачка влучно підкреслювала емоційний характер цієї ліричної партії.

Цього ж року О. Парахоняк підготувала головну партію в комічному одноактному інтермецо Е. Вольфа-Феррарі "Таємниця Сусанни". Згодом опери "Таємниця Сусанни" та "Поцілунок" з великим успіхом виконувались у Кракові під час гастролей там Львівського театру. У ці роки О. Парахоняк працювала також у Львівському театрі "Руська Бесіда", де виконала партії Насті в опері Г. Козаченка "Пан сотник", Катерини в однойменній опері М. Аркаса, Оксани в "Запорожці за Дунаєм" С. Гулака-Артемовського.

Одночасно з виступами на оперній сцені О. Парахоняк активно концертує, вона виконує твори М. Лисенка, В. Матюка, Я. Степового, Д. Січинського, Я. Ярославенка, М. Гайворонського, С. Рахманінова, С. Монюшка, народні пісні. Концертні виступи завжди отримують найвищі оцінки критиків, які відзначають чудовий голос, чистоту інтонації, чітку дикцію, проникливе виконання.

У травні 1918 р. разом з В. Барвінським, Є. Перфецьким, Б. Бережницьким, О. Парахоняк бере участь у концерті Музичного Товариства ім. М. Лисенка. "Аплявз слушно належав



This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

ся п. Парахоняківній, – писала газета "Діло", – відспівані нею Лисенка "Айстри", арія Катерини з однойменної опери та Новака "Мелянхолійні пісні любови" позволили нам пізнати не лише багатство краси та материялу єї голосу, але також його артистичне вишколенє. Тож, безсумнівно, сопранове соло п. Парахоняківної творило кульмінаційну точку цілої програми".

Спів О. Парахоняк так оцінює Т. Шухевич: "П. Парахоняківну, тепер артистку міського театру, чув я послідній раз перед війною. Тоді була вона співачкою з гарним голосом, але з виступом і інтерпретацією несмілою. Нині п. Парахоняківна є вже зрілою артисткою. Голос її за той час незвичайно виробився, заокруглився, а смілістю виступу, зжите ся з естрадою, вплинуло на те, що голосом володіє певно і легко, а інтерпретація свобідна і невимушена. Виконані пісні, особливо "Мелянхолійні пісні любови" Новака і Барвінського "Вийшли в поле косарі" вказали нам, що п. Парахоняківна є співачкою з великим засобом чувства і темпераменту [11].

Постійно в концертному репертуарі О. Парахоняк були солоспіви В. Барвінського та С. Людкевича. Часто їх щойно написані твори вона виносила на концертну естраду. С. Людкевич присвятив співачці солоспіви "Піду втечу" та "Тайна", а В. Барвінський для неї написав свої найкращі вокальні композиції "Ой поля, ви, поля", "Колискова", "Ой люлі, люлі", "Пісня пісень".

З вересня 1925 р. почався новий період у творчому житті О. Любич-Парахоняк. Вона стає солісткою Поморської опери, яка об'єднувала три театри – у Торуні, Бидґощі та Ґрудзвондзу. Тут співачка з успіхом виконує провідні ліричні і драматичні партії.

На сцені Поморської опери талант О. Парахоняк ще більше зміцнів, розширився репертуар. Свій перший сезон Поморська опера розпочала виставою "Галька" С. Монюшка.

У цьому ж році до Поморської опери був запрошений відомий український співак, драматичний тенор, Михайло Голинський. Разом з О. Парахоняк вони співають "Кармен" Ж. Бізе.

Пізніше, приживаючи в Канаді, М. Голинський тепло писав у "Спогадах" про свою партнерку: "Олеся була дуже музикальною, з великим акторським талантом, а при цьому дуже гарною жінкою. Була вона природною брюнеткою з перлово-білими зубами, синіми волошковими очима, усміхнена, життєрадісна. Ще у Львові закохувалися у неї всі наші львівські музики-композитори" [5, 179].

У січні 1926 р. О. Парахоняк виступає у прем'єрі "Мадам Батерфляй" Дж. Пучіні з великим успіхом виконувала партію Аїди в однойменній опері Дж. Верді та Недди в "Паяцах" Р. Леонкавалло.

У 1926 р. О. Любич-Парахоняк стає солісткою опери в Катовіцах. Цього ж року дирекція Торунського театру запросила виступити О. Парахоняк в прем'єрі опери "Демон" А. Рубінштейна, в "Жирівці" Ж. Галеві, прем'єрі "Проданої нареченої" Б. Сметани.

У липні на закритті сезону Познанського театру вона співає Маргариту ("Фауст" Ш. Гуно). У січні 1932 р. співачка їде до Львова для участі у виставі "Мадам Батерфляй". Про цей виступ рецензент І. Німчук пише: "П. Любич-Парахоняк, колишня учениця покійного Олександра Мишуги, що про нього висказується завсіди з найбільшим пієтетом, співає з великим чуттям і внутрішнім переживанням, так, як учив її славетний маестро. І хоч наша артистка не може імпонувати силою свого голосу, то про те дала нам креацію високомистецьку і наскрізь природну, шляхетно відчуту і продуману до найменших подробиць. Голос п. Парахоняк легкий, м'який, наскрізь ліричний і пригадує спів соловейка, тому не диво, спеціально на такій опері, як "Мадам Батерфляй" мала вона прегарне поле для попису, з чого вив'язалася з повним успіхом" [9].

Після закінчення контракту з Познанською оперою О. Парахоняк деякий час співає у Люблінській опереті. Після закриття польських оперних театрів повертається до Львова. Інколи виступає у концертах. У лютому 1935 р. виконує твори М. Гайворонського, С. Людкевича, В. Барвінського на Святі стрілецької пісні. Одним з останніх у творчому житті співачки був виступ у Шевченківському концерті, організованому українською студентською громадою Варшави. У 1937 р. О. Парахоняк назавжди залишає сцену. Разом з матір'ю та молодшими сестрами переїжджає до Винник. Пенсії матері та сестри ледве вистачає на прожиття, тому О. Парахоняк поступає на роботу на тютюнову фабрику. Трудову діяльність завершує у 1956 р.

23 лютого 1977 р. О. Любич-Парахоняк помирає. Її поховано на Винниківському цвинтарі.

**Висновки.** Як і більшість співаків Західної України О. Любич-Парахоняк апогею вокальної кар'єри досягла за кордоном – у Польщі, співаючи у Поморській опері (яка об'єднувала три театри – у Торуні, Бидґощі та Ґрудзьондзу), у Катовіцах, у Познанській опері. До її репертуару постійно входила камерно-вокальна творчість українських композиторів: С. Людкевича, В. Барвінського, М. Лисенка, М. Гайворонського. Вихована в умовах високої ролі національної культури і



This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

мистецтва, вона докладала великих зусиль для збереження та розвитку української національної культури, примноження та популяризації у світі її здобутків. Засвоївши надбання італійської вокальної школи, сплавивши їх, завдяки своєму таланту, з українською пісенністю, драматичним мистецтвом та композиторською школою в єдине ціле, О. Любич-Парахоняк внесла у процес формування Львівської, а значить і національної вокальної школи свій неповторний внесок.

*1. Видатний співак Олександр Мишуга. Спогади. – Львів, 1964.*

*2. “Високий Замок”. 28 лютого 2007 р.*

*3. Волошин М. Попис елєвів // Діло. – 1911. – Ч. 48. – 8 квітня.*

*4. Волошин М. “Наталка Полтавка” серед наших робітників // Діло. – 1908. – Ч. 260. – 17 листопада.*

*5. Глинський М. Спогади. – Київ. 1993.*

*6. Козак І. Вечір Шуберта // Діло. – 1912. – Ч. 116. – 25 травня.*

*7. Людкевич С. З музичних пописів // Діло. – 1909. Ч. 140. – 29 червня.*

*8. Людкевич С. Ще про вечір Шуберта // Діло. – 1912. – Ч. 117. – 28 травня.*

*9. І.Н. “Мадам Батерфляй”. Виступ п. Олександри Любич // Діло. – 1932. – Ч. 22. – 31 січня.*

*10. Нижанківський О. Два концерти в пам’ять 100-літніх роковин уродин М. Шашкевича 6 – 7 листопада 1911 р. у Львові // Діло. – 1911. – Ч. 249. – 9 листопада.*

*11. Шухевич Т. З музики // Діло. – 1918. – Ч. 108. – 15 травня.*

Стаття надійшла до редакції 18.08.2010

УДК 78(477)

**Катерина Тимик,** *магістр педагогічної освіти*
**Олександра Німилович,** *доцент*
*Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*

# “РОМАН САВИЦЬКИЙ-молодший – МИТЕЦЬ, МУЗИКОЗНАВЕЦЬ, БІБЛІОГРАФ”

*У статті робиться спроба якомога повніше розкрити характерні риси діяльності знаного музикознавця Романа Савицького-молодшого як продовжувача традицій визначних представників культурно-мистецької і музикознавчої думки Галичини.*

***Ключові слова:*** *музикознавство, композитор, митець, музика, бібліографія, творчість.*

*В статье делается попытка как можно полнее раскрыть характерные черты деятельности известного музыковеда Романа Савицкого-младшего как продолжателя традиций выдающихся представителей культурно-художественного и музыковеда мнения Галичины.*

***Ключевые слова:*** *музыковедение, композитор, художник, музыка, библиография, творчество.*

*In the article an attempt is done as possible completer to expose the personal touches of activity of the known musicologist Romana Savyts’ koho-junior as a continuer of traditions of prominent representatives of cultural and art and musicologist opinion of Galychina.*

***Key words:*** *musicology, composer, artist, music, bibliography, creation.*

**Актуальність дослідження.** Висвітлення художніх явищ і творчої атмосфери минулого і сьогодення в певних історико-політичних умовах, простеження еволюції форм естетичного мислення належить до актуальних завдань українського мистецтва та культурології.

Серед недостатньо досліджених сьогодні тем залишається музична культура Галичини кінця XIX – XX ст., незважаючи на численні спроби музикознавців висвітлити здобутки тогочасних митців. Якщо в 20 – 30-х роках XX ст. відбувались вагомі зрушення в засадах естетики, творчості, стилістики, здійснювались ґрунтовні відкриття в царині педагогіки, то 40 – 50-ті рр. XX ст. стали руйнівними стосовно винищення і арештів провідних митців Галичини, заборонення їх творчої спадщини і порятунок чималої кількості культурних діячів втечею з рідного краю в країни Заходу. Відрадно, що відкриваються документи, архівні матеріали, віднайдені наукові праці, методичні трактати, музичні твори, як, наприклад, композиції Василя Барвінського, які вважались втраченими або були заборонені цензурою.

Нове професіональне поповнення з’явилося й у західноукраїнській музиці. На початку XX століття за традицією працювали майже самі аматори, серед яких виділялися дві постаті композиторів-професіоналів – С. Людкевич та В. Барвінський. І ось із середини 20-х років на допомогу корифеям приходить когорта молодих фахівців: Т. Шухевич, Г. Левицька, Р. Савицький (піаністи); А. Рудницький, Н. Нижанківський,

© К. Тимик, О. Німилович, 2010


This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com